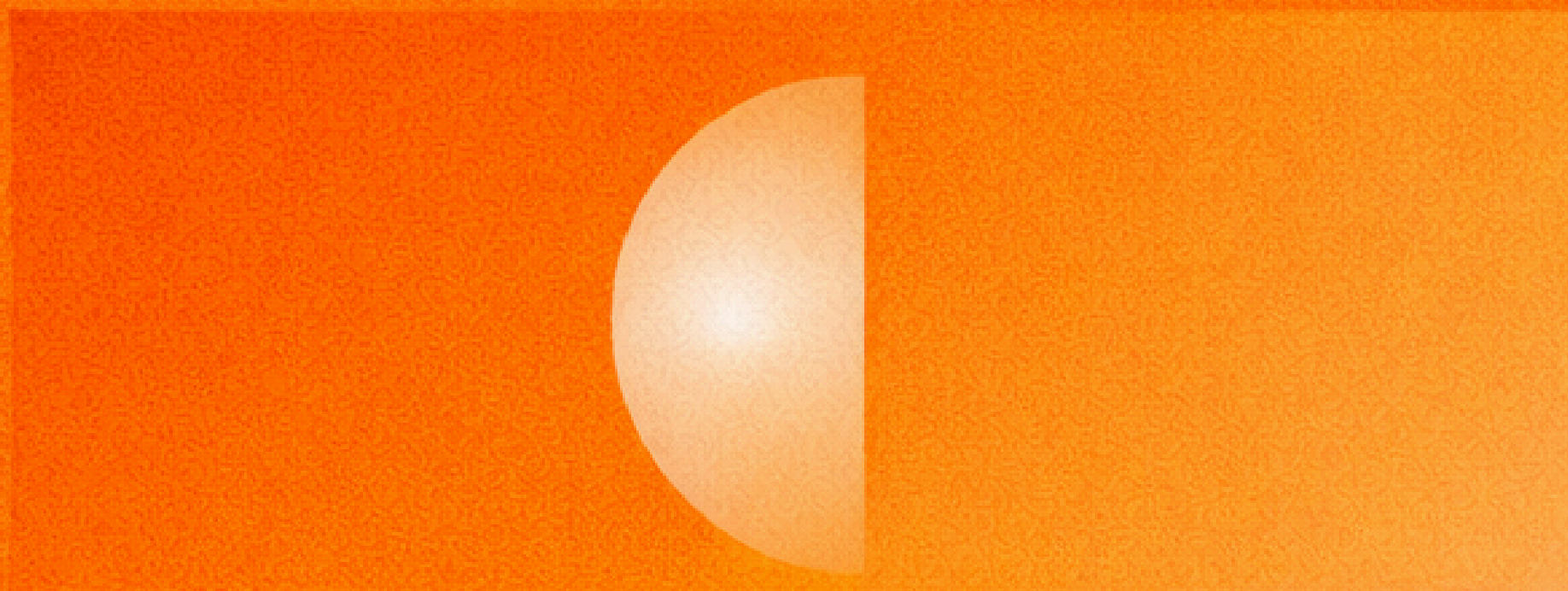

ŠOLSKI CENTER LJUBLJANA SREDNJA LESARSKA ŠOLA
SREDNJA STROJNA ŠOLA
SREDNJA KEMIJSKA ŠOLA
GIMNAZIJA ANTONA AŠKERCA

UČENJE UČENJA

UČIM SE UČITI

KAKO SE UČITI

DRUGA PLAT UČENJA :
UČENJE Z VESELJEM

Želite zvedeti
kako se uspešno učiti
kako si pridobiti učne navade
kako si čimveč zapomniti
in kakšen je skrivni recept proti pozabljanju?

Če je vaš odgovor DA, potem je ta priročnik za vas.
Vendar POZOR!!!

Če boste ta priročnik, samo nosili s seboj, ne da bi se resnično potrudili in ga predelali, je najbolje, da pozabite nanj. Ali veste, da uporabljamo le majhen delež svojih možganov? Ali veste, da če hočete, lahko že letos izboljšate svoj učni uspeh za toliko, za kolikor boste sami hoteli?

Možgani so kot mišice, ki jih s treningom lahko po lastni volji oblikujemo. Lahko smo pasivni sužnji svojih zakrnjenih možganov ali pa aktivni izgrajevalci samih sebe. Znanstvene raziskave namreč potrjujejo, da bolj ko uporabljamo možgane, več medceličnih povezav tvorimo, s tem pa povečujemo spomin in si razširjamo obzorja

1

znanja. In nasprotno: če jih ne uporabljamo, možgani dobesedno zakrnijo. Če ne boste sami vzeli svojega življenja v roke in ga obvladovali, ga bodo zagotovo drugi: starši, učitelji, delodajalci, naključni mimoidoči... Izberite sami.

Vendar ne pozabite, da brez truda ni uspeha. Vse ima svojo ceno, tudi vaš uspeh, najsibo šolski ali življenjski. Tudi vaš neuspeh ima svojo ceno, mar ne? Vendar kakšno? Razmislite o tem! Poglejte na stvar dolgoročno. Kaj vaš trenutni neuspeh pomeni čez 10 let, ko boste želeli svoji družini ponuditi kaj več. Da bi imeli jutri boljšo službo, morate danes napisati domačo nalogo.

Kaj je učenje?

Učenje je načrtovan, sistematičen, organiziran, aktiven proces, v katerem uživamo.

Učenje je spreminjanje pod vplivom izkušenj.

Učenje je edino zdravilo proti obilici znanja, s katerim nas bombardirajo vsak dan.

Učenje je delo, s katerim si danes zagotavljamo jutrišnji uspeh.

Učenje je delnica, ki jo vlagamo danes za jutrišnje zadovoljstvo, varnost in obilje.

Učenje je cena, ki jo plačamo danes, da bi imel/a jutri boljšo službo.

Učenje načrtujemo

Uspešno učenje je rezultat načrtnega in sprotnega dela in ne slučajnih okoliščin, zato si moramo napraviti načrt učenja (dnevni, tedenski). Ne smemo pozabiti niti na načrt učenja med vikendom. Pri učenju moramo paziti, da se podobnih predmetov ne učimo zaporedno (na primer kemije in fizike), temveč čimbolj narazen, ker zaporedno učenje podobnih predmetov povzroča interferenco in duševno zasičenost.

V učnem načrtu določimo kdaj, kaj in koliko časa se bomo učili. Ni nekega enotnega recepta za sestavo učnega načrta, ker je le ta odvisen od zahtevnosti predmeta, obsežnosti gradiva, od količine predznanja, od zahtev profesorjev ipd., kar pa ne bi smel biti izgovor, da si učnega načrta ne naredimo. Navada, da si naredimo načrt učenja (ki se ga seveda držimo), nas bo vsekakor poplačala z boljšimi ocenami. Poleg tega bomo v prostem času, ki bo sledil učenju, bolj sproščeni in bolj zadovoljni s samim seboj ter bolj samozavestni.

Odmori med učenjem naj trajajo od 5 do 10 minut. Odmori daljši od 20 minut niso priporočljivi, ker predolgi odmori ohladijo »segretost« za učenje.

Dolžina učne ure naj traja od 30 do 50 minut. Učne ure krajše od 15 minut niso primerne, ker se podaljša čas »ogrevanja«. Odmori med učenjem povečujejo učni učinek. Če se učimo pod pritiskom (npr. staršev), potrebujemo pogoste odmore.

3

Predolgo učenje (npr. 3 ure brez odmora) povzroča utrujenost in duševno zasičenost. Učenje se nam lahko močno upre. Če se nam učna snov zdi zanimiva, se lahko učimo dolgo brez odmora.

Kako si organiziramo učenje?

Učno snov si vedno organiziramo na način, ki nam ustreza: izpišemo ali označimo pomembne dele, razdelimo snov v manjše enote, sami določimo vrstni red poglavij, skiciramo, zapišemo svoje misli, opombe in podobno.

Učimo se na podoben način kot bo potekalo preverjanje znanja (ustno, pisno).

Učno snov čimbolj prilagodimo svojemu stilu učenja (pretežno gibalnemu, vizualnemu ali slušnemu) tudi če različne vsebine zahtevajo od nas različne načine učenja.

Razporeditev dnevnih aktivnosti (šola, učenje, odmor, zabava, telesne aktivnosti) lahko vpliva na učenje pozitivno ali negativno. Ob pravilni organizaciji in razporeditvi različnih dejavnosti bomo vedno imeli dovolj časa za vsako dejavnost posebej.

Tudi kadar imamo veliko učnih obveznosti moramo predvideti čas za razvedrilo in odmor, vendar šele potem, ko smo z učenjem končali. S tem sami sebe nagradimo, saj je stanje brezskrbnosti zares dobra podlaga za to, da uživamo. Zabava pred učenjem ni

nobena zabava, ker jo zamegljujejo skrbi o učenju, ki je pred nami. Torej: najprej učenje, potem zabava.

Izkušnje kažejo, da se uspešni dijaki ne razlikujejo od neuspešnih po sposobnostih, temveč po učnih navadah, organizaciji in metodah učenja ter iznajdljivosti v problemski situaciji.

Kaj pomeni biti aktiven med učenjem?

Biti aktiven med učenjem pomeni, da snov razumemo, pojasnujemo, aktivno ponavljamo, pomnimo in povezujemo na svoj lasten način, pri čemer uporabljamo govor (tihi ali glasni).

Snovi se ne učimo dobesedno, mehanično, temveč jo pojasnujemo in formuliramo na svoj način, s svojimi besedami, s poudarkom na tistem, kar je pomembno. Pazimo, da ne spremenimo pomena.

Priporočljivo je učenje v paru, saj se tako ohranja motivacija, takoj lahko preverimo točnost in količino naučene snovi in vadimo iznajdljivost na izpitu.

Medsebojno spraševanje pred izpitom povečuje našo gotovost v naučeno, saj nam jasno pokaže česa še ne vemo ter zmanjšuje strah pred izpitom.

Aktivno učenje je podobno dejavnosti, ko učimo druge.

Aktivno učenje povečuje razumevanje snovi in zagotavlja večjo zapomnljivost.

Ločimo pomembno od nepomembnega.

Povežemo naučeno s tistim, kar že vemo.

Ne izpuščamo (preskakujemo) nejasnosti, temveč jih pojasnimo bodisi sami ali pa prosimo koga za pomoč.

Kako si izboljšamo motivacijo za učenje?

Učenje povežimo z zadovoljstvom, vključite veselje.

Naredimo načrt učenja in se ga držimo.

Iščemo, dokler ne najdemo zanimivosti v gradivu.

Opazimo tudi najmanjše napredovanje pri učenju (bodisi v količini naučenega, v trajanju učenja ali kakovosti naučenega).

Gojimo pozitivne misli o učenju, spraševanju, izpitih in o sebi kot dijaku/inji.

Vsakič, ko končamo z učenjem, občutimo zadovoljstvo iz nekega določenega razloga: na primer zato, ker smo snov dobro razumeli, ker smo si jo uspeli zapomniti, ker znamo naučeno uporabiti v praksi, ker smo dobro izkoristili čas, ker smo bili vztrajni, ker opažamo napredovanje v učenju in podobno.

Česa ne smemo početi?

- ♦odlašati z učenjem, pustiti, da se snov kopiči
- ♦učiti se brez razumevanja
- ♦prekiniti z učenjem, čim naletimo na neko nejasnost ali na težji del gradiva
- ♦ukvarjati se s skrbmi in strahom pred spraševanjem v času učenja
- ♦vznemirjati se z negativnimi mislimi v času učenja (»Tega si ne bom nikoli zapomnil/a«, »Nikoli ne bom dohitel/a sošolcev«, » Iz mene nikoli nič ne bo«, ipd.)
- ♦zastavljati si neuresničljive cilje (preveliko število strani ali preveč snovi naenkrat)
- ♦brati gradivo brez ponavljanja in preverjanja
- ♦poskušati si zapomniti prevelike sklope
- ♦prelagati izpite

Ovire pri učenju

- ♦stalno prelaganje učenja
- ♦prekinitve učenja zaradi drugih opravkov ali zabave
- ♦pomanjkanje zadovoljstva pri učenju (učenje je težko)
- ♦kampanjsko učenje

- ♦občutek, da naučeno med seboj pomešamo in hitro pozabimo
- ♦strah pred spraševanjem
- ♦med učenjem nam misli uhajajo drugam
- ♦učenje brez ponavljanja in razumevanja
- ♦učenje iz tujih zapiskov, izogibanje učbeniku , ker je preobsežen
- ♦pomanjkanje samoorganiziranosti (organizacija gradiva in način učenja)
- ♦težave z razumevanjem gradiva
- ♦premalo učenja (dnevno in v celoti pred spraševanjem ali pred izpitom)

Če ste med navedenim prepoznali eno ali več lastnih ovir pri učenju, potem jih vsekakor morate čimprej odstraniti. Če ne zmorete sami, nemudoma poiščite pomoč pri šolski psihologinji. Ne odlašajte z iskanejm pomoči. Ovire začnite takoj odstranjevati.

Zamenjajmo železno srajco: učne navade

Sedaj se za hip ustavite in razmislite kakšne učne navade imate. Samo berete? Se učite samo takrat, ko veste da boste vprašani ali celo takrat ne? Se delate, da vam je vseeno za ocene, za šolo, za življenje, za vas same? Vas ob misli na učenje zagrabi panika, postanete potrti ali zmedeni, ker ne veste kako se učinkovito učiti?

Morda ste do sedaj zgolj brali in mislili, da je to vse, kar lahko storite glede svojega učenja. Morda vas v osnovni šoli niso poučili, kako se morate učiti ali pa se vam takrat to znanje preprosto ni zdelo tako pomembno. Kakorkoli že, posledice neučenja so se vam do zdaj verjetno že nakopičile.

Nikoli ni prepozno, da se naučite učiti. Tudi če v šoli zaostajate ali z eno nogo že izstopate iz nje. Z uporabo novih učnih navad in načinov učenja lahko vedno ujamete vlak, ki vam je navidezno že ušel. Le odločiti se morate in potem vsak dan s svojimi dejanji slediti svojemu cilju.

Dvomite, da vam bo uspelo? Zagotovo vam bo uspelo. Zapomnite si, da bodo bitke, ki jih bijete danes, sčasoma postale velik vir moči za vas.

Strateški načrt osvajanja snovi

Zamislite si, da imate pred seboj snov, ki jo morate predelati. Kaj narediti? Vsekakor snov najprej preberemo.

Vendar samo branje ni dovolj! Raziskave namreč kažejo, da si zgolj z branjem zapomnimo le 10% snovi, zato branje ni dovolj, razen če se lahko pohvalimo s fotografskim spominom. Vendar, žal, nimamo te sreče, mar ne? Zato zavijajmo rokave in razgibajmo možgane, saj bolj kot jih uporabljamo, bolj se učimo! Učinkovito učenje

9

je namreč zelo aktivna dejavnost, pri kateri morajo biti dejavna vsa naša čutila: vid, sluh, dotik, okus, občutek, intuicija, domišljija...

Kako učinkovito predelamo učno snov

1. korak: Preden se lotimo osredotočenega branja, snov bežno preletimo. Preden se spustimo v podrobnosti, si pridobimo pregled in predstavo celote. Sestavljanje hitreje sestavimo, če smo pred tem videli celo sliko. Če se lotimo sestavljanja, ne da bi prej videli celo sliko, bomo napredovali precej počasneje.

2. korak: Vprašamo se, kaj je pomembno in to tudi označimo s svinčnikom ob robu knjige ali izpišemo na list papirja ali v zvezek. Najboljše je, če že pri bežnem branju določite vprašanja, na katera želite poiskati odgovor. Najboljša so tim. »policajska vprašanja«: Kdo? Kako? Kje? Kdaj? Zakaj? Če so na koncu posameznega poglavja zastavljena vprašanja, potem jih vsekakor najprej preberite.

Kaj pridobite s tem korakom?

♦ *Večjo koncentracijo.*

S tem ko si zastavljamo vprašanja, si določamo cilje. Bolje si zapomnimo tista dejstva, ki smo se jih naučili, ko smo iskali odgovore na lastna vprašanja, kakor tista, ki smo jih samo prebrali ali se jih naučili na pamet.

♦ *Večjo motivacijo.*

S tem, ko si zastavljamo vprašanja, imamo možnost odkriti luknje v znanju oziroma lastno neznanje. Nestrpno pričakujemo avtorjeve odgovore. Dobiti odgovor na lastna vprašanja, pomeni dati učenju smisel.

♦ *Pripravo za izpit oziroma spraševanje.*

S tem, ko si zastavljamo vprašanja že med učenjem, se pravzaprav že pripravljamo za izpit. Če samo malo poznamo svojega profesorja, bomo hitro uganili, katera vprašanja oziroma kakšne naloge bi nam utegnil nameniti.

3. korak: Pozorno in osredotočeno snov preberemo še enkrat, pri čemer se držimo naslednjih pravil:

♦ *Za boljšo koncentracijo se morata obe nogi dotikati tal.*

Trd stol je dober pripomoček za koncentracijo. Berite čim hitreje!

♦ *Poiščite glavno misel.* To je prvi korak pri branju. Če ne uspete najti glavne misli, vam bodo naslednji koraki bore malo koristili.

♦ *Podčrtajte in označite poglavitne misli.* Vsako učenje obvezno vključuje uporabo svinčnika, barvic in označevalcev teksta. Če imamo izposojeno knjigo, podčrtujemo s tanko črto s svinčnikom, da lahko označeno pred vrnitvijo v knjižnico zberemo.

11

Učimo se vedno s svinčnikom v roki! Med branjem podčrtujemo pomembne stavke in ključne pojme in si jih tudi zapisujemo, po branju pa naredimo povzetke.

Gradivo je obsežno, kaj podčrtati?

Podčrtamo tisto, kar si moramo zapomniti, oziroma tisto, kar je novo in tisto, kar pri ponavljanju želimo takoj opaziti. Ne smemo podčrtovati preveč teksta, temveč samo tisto, kar je zares pomembno. Podčrtan tekst mora biti jasen in pregleden.

Aktivno beremo.

Aktivno brati pomeni samega sebe vedno znova opominjati, da prebrano želimo razumeti in si zapomniti. Naš razum ni suha goba, ki preprosto vpija vse, kar preberemo. Ko beremo, podatke mečemo v zrak kot žogo. Da bi ponovno ujeli žogo, se je potrebno potruditi. Če se ne potrudimo, ne bomo ničesar došli.

Zapomnimo si slike, tabele, grafikone in podobno.

S sliko namreč dostikrat povemo mnogo več, kot bi lahko povedali z besedami.

4. korak: Zapomnimo si tako, da:

♦ *prebrano snov povemo s svojimi besedami*

Ko končamo z branjem, dvignemo pogled s knjige in povemo s svojimi besedami.

Da bi nekaj povedali naglas, moramo v to vložiti napor volje. Ponavljanje s svojimi

besedami povečuje nivo zapomnjenega.

♦*zapisujemo misli*

Že med branjem je potrebno podčrtati določena mesta (oziroma označit tekst, če je knjiga naša). Za beleženje lastnih opomb ob glavnih mislih v knjigi uporabljajte svinčnik. Pomnjenje teksta na način, da povemo s svojimi besedami, je zelo pomembno.

♦*svoje misli izgovarjamo naglas*

Ko se učite, izgovarjajte svoje misli naglas. Vsak od vas je verjetno že doživel, da je mislil, da nekaj razume, vendar kasneje tega ni mogel več obnoviti. Beležke so dokaz, da smo nekaj zares razumeli. Razen tega nam pomagajo, da hitreje ponovimo tekst.

Več kot polovico vsega časa bi morali porabiti za 2. in 4. korak. To pomeni: če imamo na razpolago eno uro, moramo za 2. in 4. korak porabiti najmanj 30 minut, medtem ko za 1. in 3. korak (bežno branje in osredotočeno branje) porabimo 30 minut ali manj. Velika nevarnost je skrajšati pomnjenje (4.korak) v korist branja (3.korak).

5. korak: Ponavljanje - zdravilo proti pozabljanju

Snov ponavljamo v določenih časovnih razmikih. Ponavljanje je namreč most med

13

kratkoročnim in dolgoročnim spominom, sicer naučeno znanje kaj kmalu izpuhti iz kratkoročnega spomina. *Najprej ponavljamo čez nekaj ur ali naslednji dan, najkasneje dva. Ponovimo čez 1 teden. Ponovimo čez 1 mesec. Ponovimo čez 6 mesecev.* Ta delitev je zelo pomembna.

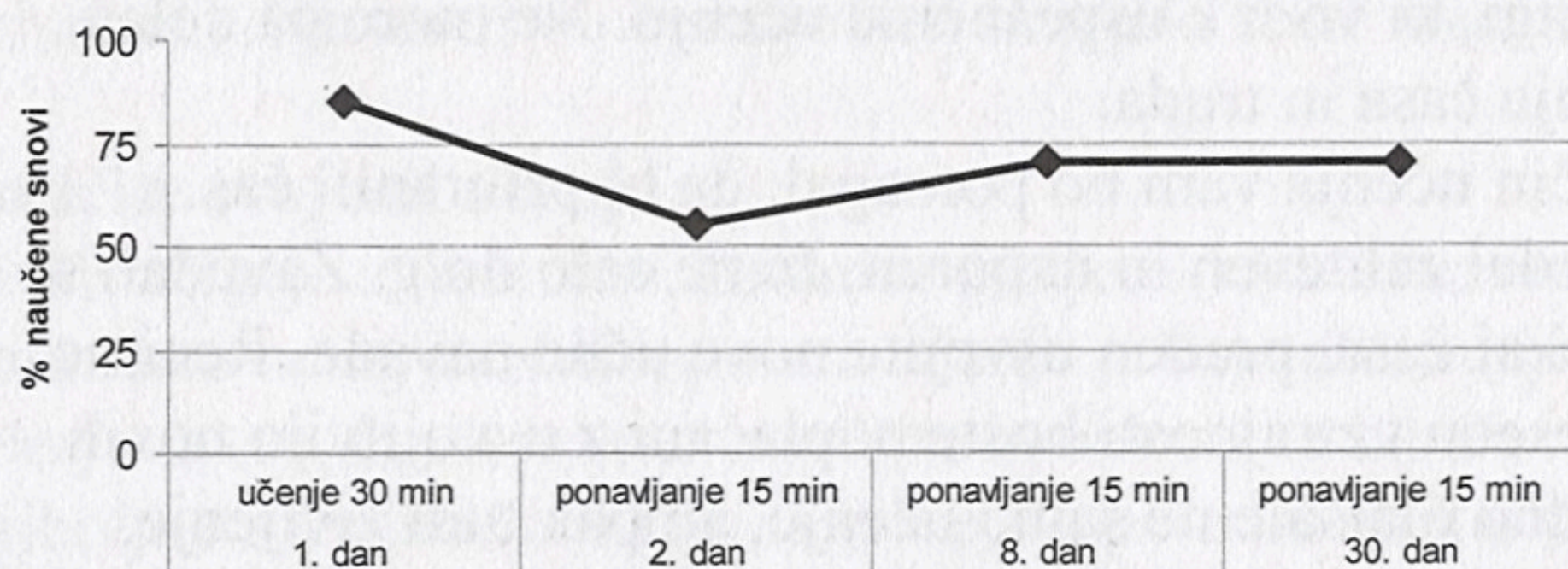
Če se česar kljub trudu ne moremo spomniti, moramo ponovno prebrati. Poleg tega, da v svojem učnem načrtu nimajo nikjer predvidenega ponavljanja, se neuspešni učenci ločujejo od uspešnih tudi v tem, da imajo navado preskočiti dele, ki se jim zdijo težki ali pa se jih naučijo na pamet, brez razumevanja.

Ko se kaj naučimo, moramo to vselej takoj preveriti! Tako preprečimo pozabljanje še istega dne. Nadaljna ponavljanja si lahko sledijo kasneje.

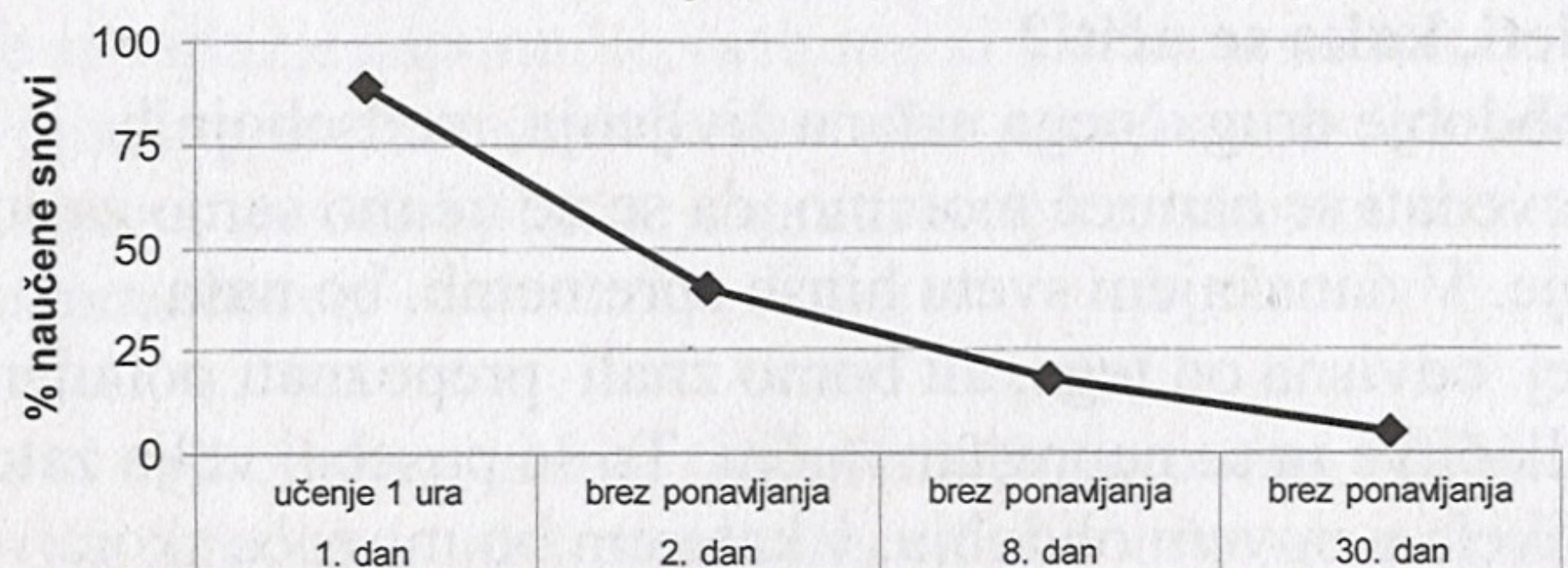
Pomembno je, da ne načrtujemo kratkega ponavljanja pred izpitom ali tik preden bomo vprašani. Ponavljanje mora biti **redno**.

Brez ponavljanja in aktivnega dela informacije ne pridejo iz kratkoročnega v dolgoročni spomin. Verjetno ste zdaj že dojeli, da nima nobenega smisla s kampanjskim učenjem in »piflanjem na pamet« računati na uspeh, saj sta to zgolj muhi enodnevnici.

Grafikon 1: Krivulja pozabljanja pri rednem ponavljanju

Grafikon 2: Krivulja pozabljanja brez ponavljanja

To je bil prikaz enega izmed načinov učinkovitega učenja. Vsak korak prikazanega načina je pomemben člen v verigi, ki vodi k uspešnemu učenju. Ne more pa delati čudežev. Ni učenja brez vlaganja časa in truda.

Tudi če imate malo časa, ta način učenja vam bo pomagal, da bi prihranili čas. Morda se vam bo ta postopek zdel zahteven in naporen, če ne celo dolg. Zavedati se morate, da bo moralo miniti nekaj časa, preden usvojite nove učne navade. Recimo, kakšen mesec dni. Po enem mesecu vztrajnosti boste poplačani z usvojitvijo novih učnih navad, ki vam bodo izredno olajšale ne samo učenje, ampak tudi življenje. Naredile vam ga bodo uspešnega.

Zakaj je tako pomembno vedeti, kako se učiti?

Zato, ker se pred nami odpira obdobje drugačnega načina življenja, medsebojnih komunikacij in razmišljanja. Zavedati se namreč moramo, da se ne učimo samo za šolo in ocene, temveč za vse življenje. V današnjem svetu hitrih sprememb, bo naša prihodnost bolj kot kdajkoli prej odvisna od tega, ali bomo znali prepoznati ponujene priložnosti, sprejemati nove odločitve in se neprestano učiti. To še posebej velja zate, saj pripadaš generaciji, ki bo živela v novem obdobju, v katerem bo mogoče skoraj vse. Vendar samo za tiste ki bodo imeli znanje. Za tiste brez znanja, bo prihodnost

negotova in temna s številnimi pastmi kot so nezaposlenost, revščina, mamila, nasilje, kriminal....Ne imeti bo čedalje bolj izhajalo iz ne znati in ne narediti.

Poiščite svoj stil učenja:

Če si najlažje zapomnite, kadar se gibljete, kadar ste sami dejavni, kadar sami poskušate nekaj narediti, potem učenje prilagodite svojemu ***gibalno-otipnemu stilu učenja*** tako, da na primer napišete in obkrožite ključne točke, napišete zapiske, najbolje na kartončke in jih razporejate po mizi ali kar po prostoru ter tako uredite svoje misli, naredite učni vzorec ali model, s svojimi besedami napišete povzetek.

Če si najlažje zapomnite vsebino, ki jo vidite na slikah, potem učenje prilagodite svojemu pretežno ***vizualnemu stilu učenja*** tako da podčrtate, pobarvate, narišete diagram, naredite plakat, si predstavljate, učno snov si zamislite kot televizijski dokumentarec.

Če si najlažje zapomnite tisto, kar slišite, potem učenje prilagodite svojemu prevladajočemu ***slušnemu stilu učenja*** tako, da na primer dramatično berete na glas, pojasnite komu drugemu, napišete preproste rime na učno snov in jo zapojete, ob

17

učenju poslušajte (klasično) glasbo, učno snov posnamete na kaseto.

Matematika pod mikroskopom ali kako se učiti matematiko

Pri učenju matematike moramo vselej upoštevati dve pravili:

1. pravilo: učenje z razumevanjem in
2. pravilo: redno učenje (vključno z rednimi vajami).

Matematike se ni mogoče »napiflati«. Če česa ne razumemo, poiščimo pomoč pri sošolcu, profesorju ali znancu, ki je dober v matematiki. Matematike se ni mogoče naučiti kampanjsko, v kratkem času in s strnjenim učenjem. Če na primer posvetimo matematiki 30 ur, bomo dosegli večji učinek, če se bomo učili vsak dan po eno uro, ko pa tri dni po 10 ur ali 6 dni po 5 ur. Pri strnjenem učenju namreč preveliko zasičenje prepreči napredovanje. Pri matematiki moramo biti še dodatno pozorni na to, da:

- ♦pišemo razločno,
- ♦vnašamo številke na pravo mesto,
- ♦rešeno nalogo preverimo še enkrat

Kaj moramo upoštevati pri učenju tujih jezikov

Pri učenju tujih jezikov moramo upoštevati naslednja pravila:

1. pravilo: sprotno učenje (najbolje kar dnevno)
2. pravilo: glasno učenje (tudi beremo praviloma glasno)
3. pravilo: nove besede se bolje učimo v besedilu in ne izolirano.

Primer: Bolje se je učiti tuj jezik vsak dan 30 minut, kakor en dan 10 ur, nato pa 10 dni nič. Redno učenje utrdi izgovorjavo besed, uporabo fraz, slovničnih oblik in sintakse v govoru in pisanju, tako da tečejo skoraj same od sebe, napol avtomatično, ne da bi mislili nanje. Pri učenju tujih jezikov se učimo štirih spretnosti: govora, poslušanja, branja in pisanja, ki so odvisni od besednega zaklada. Pri učenju tujih jezikov pomaga, če poskusimo narisati dogajanje, ki ga predstavlja lekcija.

Kaj moramo vedeti o učenju naravoslovnih predmetov kot so fizika, kemija in biologija?

Ti predmeti zahtevajo:

1. dobro razumevanje gradiva, poznavanje temeljnih pojmov (kaj so napetost, sila, masa, encimi itn.),
2. vzročno posledično sklepanje

19

3. učenje podatkov na pamet (formule, simbole, atomske teže, valence, zakone) kar je mnogim mučno, ker se jih učijo izolirano, mehanično, namesto da bi jih povezali z drugim znanjem in sistematično uredili.

4. branje grafikonov in tabel, kar zlasti tistim, ki ne obvladajo matematike, ne gre (na matematiki namreč temeljijo mnoga naravoslovna spoznanja).

Značilnosti učenja družbenih predmetov (zgodovina, deloma zemljepis, sociologija, psihologija, pravo, ekonomija in drugi)

1. temeljijo na drugačnih zakonitostih, na verjetnostnem sklepanju in statistični logiki.

2. oseba, ki misli togo, enosmerno, dogmatično, težko razume družbene zakonitosti.

3. nekateri mislijo, da v družbenih znanostih ni zakonitosti in da lahko zato govorijo, kar hočejo; ti predmeti so le navidezno lažji od naravoslovnih, v resnici pa se prav v tej navidezni lahkoti skriva past, v katero se lahko ujame marsikateri učenec.

4. treba je poznati veliko podatkov, ki se jih učimo povezano.

Še nekaj zadnjih namigov:

♦ Uporabljajte miselne vzorce. Delajte si povzetke v obliki miselnih vzorcev ter se tako približajte načinu, ki ga za zapis uporabljajo možgani. V možganih se namreč

informacija ne shranjuje linearno, v lepo urejenih vrsticah, temveč v obliki vzorcev in asociacij. Zato namesto klasičnih linearnih zapiskov, raje uporabljajte miselne vzorce.

♦ Vaja dela mojstra. Učite se z dejanji. Učenje tujega jezika ne gre brez govorjenja, učenje matematike ali fizike ne gre brez vaj, tako kot se o računalnikih največ naučite, če jih uporabljate.

♦ Redno ponavljanje je izrednega pomena. Pozabljanje je najhitrejše takoj po učenju, zato ponavljamo čimprej, najbolje še istega ali vsaj naslednjega dne po učenju. Takoj, ko končamo z učenjem in z ustvarjanjem izpiska, povzetka ali miselnega vzorca, ga še enkrat pregledamo. Zjutraj ponovno pregledamo izpisek, povzetek ali miselni vzorec in se spomnimo ključnih pojmov. Enako storimo čez en teden ali morda po preteku enega meseca.

♦ Sposobnosti pomnjenja si izboljšamo z asociiranjem s pomočjo slik. Uporabljajte asocijacije kot miselne »kavlje«. Novo znanje navežite na nekaj, kar že poznate. Z drugimi besedami: novo znanje s pomočjo asocijacije-kavlja »pripnite« na že obstoječe staro znanje. Za asocijacije-kavlje uporabite domišljijo, in vključite čustva.

♦ Učite druge (na primer z razgovorom ali s pripravo referata).

Povzetek

Kadar omenimo učenje, si ponavadi predstavljamo nekoga, ki sedi za mizo in tiho bere oziroma mirno sedi na predavanju in posluša. Takšen način učenja ni učinkovit, razen če imamo fotografski spomin. Učenje je aktiven proces, zato moramo med učenjem biti aktivni. Biti aktiven med učenjem pomeni, da moramo uporabljati vsa naša čutila: poleg tihega branja vključimo še glasno ali polglasno branje, podčrtavanje, označevanje, beleženje, delanje izpiskov, izdelavo učnih vzorcev. Seveda ne gre zanemariti slik, simbolov in barvnih označevalcev še zlasti za vizualne tipe. Pri učenju namreč velja pravilo, da snov prilagodimo svojemu načinu učenja. Pomaga tudi, če se o snovi pogovorimo z nekom ali če se z nekom skupaj učimo. Če ste gibalni tip, se od časa do časa sprehodite po sobi, izdelajte si svoje učne kartice in učni vzorec. Snovi se ne učimo dobesedno, mehanično, brez razumevanja. Navada, da preberemo stavek ali odstavek in ga nato do »nezavesti« ponavljamo, je slaba, neučinkovita navada, ki nam jemlje čas in energijo in nas oropa bistva: znanja samega! Morda bomo naslednji dan imeli srečo, da bomo vprašani in morda bomo za silo iztisnili iz sebe za zadostno oceno. Ne bodimo pa začudeni, če se dva, tri dni po »pifljanju na pamet« ne bomo mogli spomniti ničesar več. Zavedati se moramo, da je pri učenju brez razumevanja, kakršno je učenje na pamet in pri kampanjskemu učenju, kjer skušamo v zelo kratkem

času nadoknaditi neučenje, pozabljanje izredno hitro.

Uporabljeni viri:

Dryden Gordon in Vos Jeannete, Revolucija učenja, Ljubljana, Educy 2001

Pečjak Vid, Poti do znanja, Ljubljana, Cankarjeva založba 1986

Pečjak Vid, Pripravljanje na izpit, Ljubljana, samozaložba 1992

Pečjak Vid, Psihologija spoznavanja, Ljubljana, DZS 1977

Rose Colin in Louise Goll, Umetnost učenja, Ljubljana, Tangram 1992

Brez pisnega dovoljenja avtorice je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba tega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravic.

Gradivo je namenjeno interni uporabi za dijake, starše in profesorje ŠC Ljubljana.

Avtorica: Ljubica Kolmačič

Lektorirala: Barbara Rupnik

Založnik: Šolski center Ljubljana

Tisk: Nam d.o.o. Ljubljana

Naklada: 2000 izvodov

September, 2005

Razum ni
prazna posoda,
ki jo moramo napolniti
temveč ogenj,
ki ga podžigamo.

Plutarh